

BERICHT "WEIDEVOGELS VOGELVRIJ OP BOERENLAND" ONDOORDACHT EN ONTACTISCH

H. Kamp

Op 22 juni gaf de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels (Vogelbescherming) een persbericht uit over de slechte broedresultaten van onze weidevogels. Dit zou voornamelijk te wijten zijn aan de abnormaal vroege maaidata en de onverschilligheid van boeren. Minder dan 10 % van de jonge Grutto's zou het maaiproces hebben overleefd. Over deze "weidevogelramp" werd vervolgens op 12 juli een notitie gestuurd aan minister Braks die immers ook natuurbescherming in zijn portefeuille heeft. In dit betoog werd nogmaals de boer verantwoordelijk gesteld, want "ondanks onze inspanningen hebben wij het afgelopen voorjaar weinig medewerking van de boeren mogen constateren". Vogelbescherming voert verder aan dat de gruttostand de laatste tien jaar met 30 % (?) is teruggelopen en wijst de agrarische wereld op haar morele verplichtingen. Als de voorlichting aan veehouders over vogelbeschermende maatregelen dan geen succes heeft, zijn dwingende maatregelen onontkoombaar - verbod op nachtmaaien of het afkondigen van een landelijk maaiverbod tot een bepaalde datum. Deze beschuldigingen aan de boeren worden tenslotte in een redactioneel commentaar kort samengevat (zie vorige pagina).

Dit initiatief van Vogelbescherming is in zeker opzicht best te begrijpen, want boeren en broedvogels hadden dit jaar te maken met uitzonderlijke weersomstandigheden. Een zachte winter, geen vorst in de grond, een natte maarmaand en daarna ongewoon hoge temperaturen van april tot half mei. Globaal kan gesteld worden, dat de weidevogels ongeveer een week eerder tot broeden kwamen maar dat de boeren door het gunstige weer ook ongeveer twee weken vroeger konden maaien dan gebruikelijk. De broedvogels werden dus toch per saldo een week eerder door het maaien verrast, ofschoon dit per regio kan verschillen. Het is dus theoretisch best mogelijk, dat meer legsels en pullen onder te snelle maaiproces hebben geleden dan in andere jaren. Vogelbescherming zou dus met haar persbericht in dit opzicht best eens in de juiste richting kunnen zitten. Maar om nu op 22 juni op basis van enkele schaarse tellingen reeds een "weidevogelramp" te voorspellen, lijkt al te voorbarig. Er kwam dan ook veel kritiek los van weidevogelkenners, biologen en de agrarische pers.

- 1) Later bleek, dat slechts enkele tellingen in Zuid-Holland en Friesland en wat summere informatie de stoot tot het persbericht hadden gegeven. De conclusie "weidevogelrampjaar" was slecht onderbouwd, andere vogeltellers kwamen met gunstige berichten.
- 2) Er werd herinnerd aan het "Weidevogeljaar 1984" dat gepaard ging met een grote landelijke campagne om boeren te winnen voor weidevogelbescherming samen met vrijwillige vogelaars. Onder veehouders werden posters en brochures verspreid. Verder waren er persconferenties en voorlichtingsbijeenkomsten die bestemd waren voor boeren, vogelaars en de media. Veel agrariërs werden positief beïnvloed en meer begrip en samenwerking ontstond. Door dit ontactische en voorbarige persbericht lijkt dit gewonnen terrein weer gedeeltelijk verloren te gaan, vooral nu boeren ook al te maken hebben met productiebeperkingen, superheffing en meststofwetgeving. Daarnaast wordt gesproken over inkrimping van de veestapel of over het uit productie nemen van cultuurgronden. In dit klimaat valt een regelrechte beschuldiging uit de hoek van natuurbescherming uitermate slecht.

- 3) De samenwerking tussen boeren en vogelaars wordt op het spel gezet. Er kunnen debatten ontstaan over deze zienswijze van Vogelbescherming en vogelaars moeten laveren tussen beide partijen, zoals ik onlangs zelf in Waterland mocht ervaren. Het onderlinge vertrouwen heeft een deuk opgelopen.
- 4) In het persbericht wordt geen onderscheid gemaakt tussen regio's waar bescherming plaatsvindt en andere gebieden, waar dit niet het geval is. Vogelbescherming spreekt van "diverse boeren en honderden vrijwilligers" en bagatelliseert de gezamenlijke inspanningen. Het gaat tenslotte om circa 75.000 ha boerenland waarop bescherming wordt uitgevoerd door naar schatting 4000-4500 vogelaars. De medewerking van een paar duizend boeren wordt ondergewaardeerd.
- 5) Sommige critici vragen zich af, of Vogelbescherming nu haar voorlichting aan boeren wil staken. Dit lijkt een slechte zaak, omdat de meeste weidevogels broeden in de "vrije agrarische gebieden", gebieden waar boeren zonder enige beperking hun werk doen. Juist in deze gebieden zijn de broedvogels gebbat bij een goede instelling van boeren die met vogelbeschermers samenwerken. Er is dus eerder aanleiding de voorlichting uit te breiden.

Deze actie van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels lijkt een regelrechte blunder. Het is betreurenswaardig, dat in Zeist onvoldoende wordt beseft dat de medewerking van boeren een absolute voorwaarde is voor het positieve effect van weidevogelbescherming. Ook al zijn er door uitzonderlijke weersomstandigheden dit voorjaar grote vogelverliezen geleden, dan nog zou de berichtgeving tactischer en genuanceerder moeten zijn. Weidevogels zijn steeds meer in de agrarische belangstelling gekomen, getuige ook de artikelen in landbouwbladen.

Boer-onvriendelijke publicaties kunnen deze groeiende interesse alleen maar torpederen. Het is niet in belang van onze weidevogels, indien wij de goodwill van boeren verspelen.

H. Kamp
Burg. Hogguerstraat 271
1064 CP Amsterdam

